

Smiland
Västra
Nydal
1777. 1930

1777. 1896. Jansson
1801. 05 Amanda Kuller
född 1866. i Nydala

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2868

Jättkast

Jättkast

Förr i tiden bodde det en jätte i Gällaryd
en o. en i Nydala, o. de skulle kampas om
vem som kunde slänga längst, o. då skulle
de kasta på varandras sockenkypkor. Gälla-
rydsojätten han slängde sin sten, så han damp-
ner mitt i Puckan, o. där kan en se honom,
när det är lågvatten, men Nydalajojätten han
kastade sin, så han ramlade ner vid ring-
muren vid Gällaryds kyrka, o. där ligger han
än i dag.

"Ärva rike.""Ärva rike."

Ärva rike kallte vi ett hie i våra mar-
ker, där var så oländigt, så en kunde inte kom-
ma fram där; mosse o. berg. På kvällen kunde
en höra trollkärningera ligga o. klappa sina
kläder vid en bäck, där ram. Ibland kom
kungen, Ärva till dom o. slog armarna om dom,
o. de var så långa, att han kunde omfamna
dom o. knäppa i hop händerna på sin egen
rygg.

Trollet o. Åskan.Trollet o.
Åskan.

Näro vid Tutägt (i Nydala) så' faw ett troll.
 Det åskade bra, o. då såg han ett troll, som
 sprang se så alldeles, o. han såg, hur blix-
 ten slog war efter't flere gånger, o. åskan
 slog ner flere gånger, men det sprang
 undan, o. sen tog det av inåt skogen till
 ett berg, se där ä' de säkra, men utse går
 de inte fria för åska.

Tomten i Hälletsbo.

När vi var barn, var det en som hetade Sven Anderson, han hade en tomte i sin lagård. Och det slog aldrig fel, att Sven kom med ett grötspat till tomten varenda jul.

En annan var det som hade en tomte, men så gav han honom nya kläder till jul, o. då lyckte tomten, han var för fin till o. gå o. släpa på mjölkäckas o. sånt, så han gick sin o. tog igen sig bara.

Tomten i
Hälletsbo.

Gengångare.Gengångare.

En var det som hade varit oppe en natt
o. flyttat råmärkena, men han fick aldrig
nån ro i sin grav, utan var eveliga natt sprang
han i kring o. flyttade stenarna. skrek: "där
ä' dä' orätt, här ä' dä' rätt!"

Drakaröret i HättaboDrakaröret
i Hättabo.

I Hättabo låg det ett rör, de kallte 'drakaröret',
o. där låg det en drake på en skall, o. när
det var månljust, låg han ute o. luftade
sina fingar, o. det sken länge vägarna, så
en kunde tro det var eldeväda, men kom
en nära, så förevann allihop.

Spöke i lagården.

En gång när jag kom ut i lagårn, så såg han all hästen sloj o. skals o. sterrade. Han gick o. tillade o. Toz ad' en grimman o. synade henne, som en skulle vid såna tillfällen. Och han hade knappt tittat i henne, förän det var till, så han håll på att dra i kull, o. det dunkte till i laket innevid, så det bräkte cyllan.

Spöke i
lagården

En ohederlig persons jordfärd.

I Mydala var det en som dog, o. han hade inte varit männ ängst precis, när han levde. På skulle de begrava'n o. köra'n till kyrkan, o. hästen, som drog liket, han stot, så de trodde, han skulle spränga sig, o. de trodde inte, han skulle komma fram med liket. Och sin var det knappt, att 6 full-takandes kuller arkade lyfta kistan av likvagnen. Se det var säkra bevis för att det hade varit en dålig människa.

En ohederlig
persons jorda-
färd.

Hälor

Hälor det fanns det gott om för n. de
 hade sina mjölkahavar som mjölkade and-
 ras kor åt dom. De gick ut vid påsk på
 morgon o. skrek: 'Så långt som detta ropet
 höres ä' sanket mell' n. sin kunde de vilka
 o. mjölka andras kor på ett par speter
 eller strumpeband.

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

2868

Hälor

Lisa i Timmekull.

Jag har varit hos Lisa i Timmekull en gång. Min bror Johan hade kläa i nacken, o. jag fick gå med honom dit. En lag käring var det o. se på, ett svart band hade hon om ögonen, för hon var ju blind. Duklade gjorde det, så en ville stickna. 'Kom hit', skrek kärninga, där hon satt i sin qungstol, o. så tog hon o. luktade pojken i nacken, o. så sa hon, va' vi skulle köpa på abeleket. Och det dröjde inte länge, förrän Johan var borta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2868

Lisa i
Timmekull.

Lisa i Finnshult.

Farmor hon var hos Lisa i Finnshult en gång, när hon var flicka. Det var hon o. en flicka till, som skulle dit, o. de hade med sig en pannkaka åt henne. Men när de hade gått en bit, så ville den andra flickan, att de skulle dela henne o. äta opp henne o. inte ge henne till kärninga, men det vågade inte farmor. Och när de sin kom fram o. hade sagt sitt ärende o. Lisa hade gett dem sina råd, gav flickerna henne pannkakan, men då tog hon o. delade henne i två delar o. gav dem, se hon hade sett, hur de hade gjort på vägen, o. så klappade hon farmor på huvet.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2868

Lisa i
Finnshult.

Lisa i Finnskult.Lisa i Finns-
kult.

En trollkåring var Stina i Karshult i Hjälmsjö socken (Hjälmseryd). Hon o. Lisa de var inte goda vänner. Lisa hon gjorde så näsan kullnade av Stina i Karshult, men hon gjorde den andra blind, se de ville visa, vem som var den mäktigaste av dem.

Smål.
Väster Id.
Ny Dale 2:00

13.

Uppf. E. M. Johansson
Ber. Närke
1866 i Ny Dale

Mästerspelman.

1930.

Jag minns, att far talte om att det fanns
spelman, som kunde bitar, som ingen kunde
lära sig. De gick till ett vattenfall med fiolen,
o. då lärde näcken dem älvadansen, men när
de fick fiolen igen, fick de akta sig för att
fa fel, för de fick välja mellan två fioler,
den ene var deras o. den andre näckens, o. tog
de fel, var de i näckens våld. En var det som
var hos näcken med sin fiol, men han ha-
de satt in ett harrakors så ingen såg det,
och på det klude han igen sin fiol, när näcken
kom med dom.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2868

Mästerspel-
man.

Föreläsning av flicka.

En gubbe var det i Nydala, de kallade Post-Nisse, han hade gått o. förgäpat sig i en flicka, o. han skulle ha henne, o. hon ville inte ha gubbastulen. Men han gick till en kloken gumma, o. sa, hur det var, o. hon sa till honom, att han skulle grava ner ett byte med en del smäraker i, i hennes förtu, så skulle han få henne. Och gubben gick till Lösa o. friade o. fick nej, men när han gick, så smusslade han ner det där byflet under en plankta i förtugolvet, o. sen bara gick han gått över det, så ville hon ha honom, o. hon blev alldeles galen efter gubben. Och det dröjde inte länge, förrän de var gifta. Men var det väl gjort, så var föreläsningen över - så gav det alltid - och då sa flickan, hur laj gubben var, men då ^ofar det redan för sent, o. hon blev så olycklig så.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV2868
Föreläsning
av flickan

Spår av jätter i stenen.

7 Wällebo hade vi ett berg på våra äger, där en såg en stor fot, som måste va' efter en jätte, och en liten efter ett barn o. så två efter en hare eller ett lamn. Se förr, i forntiden, så var stenen mjuk, o. då fastnade spåren i stenen. Sen har han ju hårdnat till.

Spår av jätter
i stenen.

När djuren kunde tala

När djuren
kunde tala

En gång kunde djuren också tala, o. då sa
hon på julavallen: 'Du kan låge mej
åtminstone så möcke' som en listel o.
gnava på.'

När träden kunde tala.

Förr i tiden kunde träna tala, sa' de,
o. då sa' allen: "Hugge' du mej, så bloa'
ja. Euen sa': "Hugge' du mej, så stecke'
ja' dej. O. de hade var sitt o. säga, men det
har jag glömt.

När träden
kunde tala.

Ramsa

Stessa o. Laga
ta' många man å' daga
men Helige å'
ta' så möcke som båda två.

Ramsa

19.

Ordstäv.

da fens fan i v^lpa m^una ma.

b^o v^eja man h^o a gr^on.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2868

Ordstäv.

Z. K.

Midsofmmarsgång.

Tid midsofmmar gick de midsofmmarsgång.
 Då skulle en va' tyst efter solnedgången
 o. gå till sju källor, o. när en då kom till den
 sjunde, skulle en tvälta sig i den, o. när det
 var gjort, skulle den som en skulle ha, räcka
 en handduken. Jag o. en flicka till vi för-
 sökte, men vi mötte folk på vägen, o. då
 kunde vi inte liza, o. då va' det ju förkyllt.

Midsofmmars-
gång.

Ormar o. människor.

Orn en dödade en orn skulle en alltid grava
 mer den. Men var en inte säker på att en kunde
 döda'n, skulle en inte ge sig på't, för då låg
 ormen bava o. vaktade på en i hela ens liv.
 Men ville en, kunde en stänna möte med en,
 en skulle sticka ner en kniv i marken eller
 dra opp en kriss (cirkel) med den o. sen sätta
 tid o. säga: 'Ja' sälle' mett liv mot dett'.
 Då måste ormen komma, o. då kunde en
 döda honom, men kom en inte själ, gick
 det en illa.

Ormar,
människor.

Grislaktet i ny.

När de slaktade förr, gjorde de det inte i ny, för då rullade fläsket ihop sig, när de slaktat.

Grislaktet i ny.Taktäckning i ny.

Lä' de på skicketals, så gjordes det i nedan, för gjorde de det i ny, så böjde taktäckerna sig uppåt, och likadant var det med plaut, som de lä' ut på när bro eller så; var de lagda i ny, så böjde de sig uppåt.

Taktäckning
i ny.

Sådd efter månen.

Sådde de bönor eller ärtor, så gjorde de det i ny, för då blev det bra i toppen, men satte de potater eller sådde rovor, så gjorde de det i nedan, för då växte de delarna, som var under jorden bra, annars växte det bara ovanjords i hålen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2868

Sådd efter månen.